

«Τη γλώσσα μου έδωσαν
ελληνική· το σπίτι φτωχικό
στις αμμουδιές του Ομήρου.
Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου
στις αμμουδιές του Ομήρου...»

Η ελληνική γλώσσα είναι από τις ελάχιστες γλώσσες του κόσμου που διατηρήθηκε ενιαία και αδιάσπαστη για χιλιετίες, καθώς μιλιέται αδιάκοπα επί 4.000 χρόνια και γράφεται επί 3.500 χρόνια. Είναι γεγονός ότι υπέστη σημαντικές αλλαγές και διαφοροποιήσεις κατά τη μακράιωνη εξέλιξή της (όπως εξάλλου και όλες οι γλώσσες του κόσμου), καθώς πρόκειται για «ζωντανό οργανισμό», διατήρησε ωστόσο αλώβητη την ιστορική της ενότητα και συνέπεια παρέχοντας έτσι αδιαφιλονίκητες μαρτυρίες για την ιστορική συνέχεια και ενότητα του ελληνικού πολιτισμού.

Ο ελληνιστής Robert Browning αναφέρει χαρακτηριστικά: «Δεν αποτελεί υπερβολή να υποστηριχθεί πως η Ελληνική δεν είναι μια σειρά από ξεχωριστές γλώσσες αλλά μία και ενιαία γλώσσα, και ότι αν κάποιος επιθυμεί να μάθει Ελληνικά, δεν έχει ιδιαίτερη σημασία αν θα αρχίσει από τον Όμηρο, τον Πλάτωνα, την Καινή Διαθήκη, το έπος του Διγενή Ακρίτα ή τον Καζαντζάκη».

Παρόμοιες ή παρεμφερείς απόψεις για την ελληνική γλώσσα έχουν διατυπώσει και πολλοί άλλοι διακεκριμένοι ξένοι ελληνιστές, όπως οι G. Thomson, L. Palmer, A. Mirambel, P. Chantraine και F. Adrados.

Ο ενιαίος χαρακτήρας της ελληνικής γλώσσας μπορούμε να πούμε ότι οφείλεται σε τρεις κυρίως παράγοντες:

- ❖ στην ετυμολογική συνέπεια και συνέχεια του λεξιλογίου της
- ❖ στη διαχρονική ομοιομορφία της γραφής της και
- ❖ στη δομική συνοχή της

Έτσι, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι χιλιάδες λέξεις είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος ολόιδιες και κοινές σε όλες τις ιστορικές περιόδους και φάσεις της μακραίωνης διαδρομής της.

Είναι χαρακτηριστικό πως λέξεις όπως «θάλασσα», «ουρανός», «δήμος», «δημοκρατία», «τραγωδία», «κωμωδία», «θάνατος», «τέλος», «μοίρα», «τύχη» κ.λπ. χρησιμοποιούνταν με την ίδια περίπου σημασία χιλιάδες χρόνια πριν.

Εκπληκτικό είναι ακόμα ότι η ίδια η ελληνική γλώσσα μας διδάσκει συνεχώς πώς να γράφουμε σωστά. Μέσω της ετυμολογίας, μπορούμε να καταλάβουμε ποιος είναι ο σωστός τρόπος γραφής ακόμα και λέξεων που ποτέ δεν έχουμε δει ή γράψει.

Η λέξη «συγκεκριμένος», για παράδειγμα, δεν μπορεί να γραφτεί «συγκεκριμένος», καθώς προέρχεται από το «κριμένος» (αυτός που έχει δηλαδή κριθεί) και όχι βέβαια από το «κρυμμένος» (αυτός που έχει κρυφτεί).

Σε κάθε γλώσσα υπάρχει το σημαίνον (η λέξη) και το σημαινόμενο (η έννοια). Στην ελληνική γλώσσα, όμως, αυτά τα δύο έχουν πρωτογενή σχέση, καθώς, αντίθετα με τις άλλες γλώσσες, το σημαίνον δεν είναι μια τυχαία σειρά από γράμματα.

Για παράδειγμα, ο «ἄρχων» είναι αυτός που έχει δική του γη (γῆ + ἔχων).

«Βοηθός» σημαίνει αυτός που στο κάλεσμα τρέχει (βοή=φωνή + θέω=τρέχω).

Ο «ἀστήρ» είναι το αστέρι, αλλά η ίδια η λέξη μας λέει ότι κινείται, δε μένει ακίνητο στον ουρανό (ἀ (στερητικό) + στηρ, από το «ἴστημι» που σημαίνει στέκομαι).

Εξαιρετικά ενδιαφέρον, επίσης, είναι το γεγονός ότι πολλές φορές οι ελληνικές λέξεις περιγράφουν ιδιότητες των εννοιών που εκφράζουν αλλά με τέτοιο τρόπο που εντυπωσιάζει και δίνει τροφή για τη σκέψη.

Για παράδειγμα, ο «φθόνος» ετυμολογείται από το ρήμα «φθίνω», που σημαίνει «μειώνομαι». Και πραγματικά, ο «φθόνος» ως συναίσθημα σταδιακά μας καταβάλλει και μας καταστρέφει. Ελαττώνει την αξία μας ως ανθρώπων και υπονομεύει ακόμη και την υγεία μας. Και βέβαια, όταν αναφερόμαστε σε κάτι που είναι τόσο πολύ, ώστε να μην τελειώνει, πώς το λέμε; Μα φυσικά «άφθονο».

Τέλος, κατά την αρχαιότητα η «γλώσσα» ονομαζόταν «αὐδή». Η λέξη αυτή δεν είναι τυχαία, αφού προέρχεται από το ρήμα «ἄδω», που σημαίνει τραγουδώ.

Ο μεγάλος μας ποιητής και ακαδημαϊκός Νικηφόρος Βρεττάκος γράφει σχετικά: «Όταν κάποτε φύγω από τούτο το φως θα ελιχθώ προς τα πάνω, όπως ένα ποταμάκι που μουρμουρίζει. Κι αν τυχόν κάπου ανάμεσα στους γαλάζιους διαδρόμους συναντήσω αγγέλους, θα τους μιλήσω Ελληνικά, επειδή δεν ξέρουνε γλώσσες. Μιλάνε μεταξύ τους με μουσική».

Ο Ρωμαίος λυρικός ποιητής Οράτιος έγραψε: «Η ελληνική φυλή γεννήθηκε ευνοημένη, με μια γλώσσα εύηχη, γεμάτη μουσικότητα». Δυστυχώς, στο πέρασμα των αιώνων, η μουσικότητα αυτή χάθηκε.

Η ελληνική γλώσσα δεν είναι πλέον πολύ διαδεδομένη, όπως στην αρχαιότητα, καθώς μιλιέται κατά κύριο λόγο από τα 10 εκατομμύρια Έλληνες, που κατοικούν εντός της ελληνικής επικράτειας, περίπου από το 80% του πληθυσμού της Κύπρου, καθώς και από την κοινότητα των ομογενών που ζει διεσπαρμένη στις ΗΠΑ, την Αυστραλία, τον Καναδά και άλλες χώρες.

Παρότι, όμως, η ελληνική γλώσσα φαίνεται ότι δεν μπορεί να ανταγωνιστεί αριθμητικά άλλες περισσότερο διαδεδομένες γλώσσες, όπως η αγγλική και η ισπανική, η συμβολή της στη διαμόρφωση του παγκόσμιου πολιτισμού, όπως τον γνωρίζουμε σήμερα, είναι αδιαμφισβήτητη. Κι αυτό διότι πρόκειται για τη γλώσσα στην οποία αναπτύχθηκε η πρώτη ευρωπαϊκή λογοτεχνία, η φιλοσοφία, οι πρώτες θετικές και θεωρητικές επιστήμες αλλά και η ιατρική.

Συνεπώς, είναι εμφανές ότι καθόρισε σε πολύ μεγάλο βαθμό τον τρόπο σκέψης των πληθυσμών της Ευρώπης.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ

«ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΡΙΕΡΑ» !!!

Turbo

Τη λέξη «turbo» τη συναντάμε από τις ηλεκτρικές σκούπες μέχρι τα αγωνιστικά αυτοκίνητα και χαρακτηρίζει την απόδοση πληθώρας συσκευών και κινητήρων. Πρόκειται για μια λέξη που καθιερώθηκε στα αγγλικά, αλλά προέρχεται από την αρχαία ελληνική «τύρβη», που σημαίνει την κυκλική και ταραχώδη κίνηση.

Yes

Η αγγλική λέξη «yes» προέρχεται από αρχαιοελληνικό μόριο «γε» που έχει μεγάλο σημασιολογικό εύρος (μέσα σε αυτό και το «βεβαίως»). Το «γε» δίνει έμφαση στη λέξη που συνοδεύει και το συναντάμε συχνότατα στην ελληνιστική περίοδο.

Sponsor

Πολλοί θεωρούν τη λέξη «σπόνσορας» ελληνοποιημένη αγγλική λέξη. Ο «σπόνσορας», όμως, προέρχεται από το ρήμα «σπένδω» και το ομμόριζο ουσιαστικό «σπονδή», που σημαίνουν «προσφέρω» και «προσφορά» αντίστοιχα.

Pause

Η αγγλική λέξη «pause» προέρχεται από την ελληνική «παῦσις» και σημαίνει «σταμάτημα». Η αγγλική λέξη διατήρησε αρκετά την ηχητική απόδοση της αντίστοιχης ελληνικής.

Carat

Η μονάδα μέτρησης των πολύτιμων λίθων έχει πιθανότατα ελληνική καταγωγή, καθώς προέρχεται από την λέξη «κεράτιον» που κυριολεκτικά σημαίνει «το μικρό κέρατο». Παράλληλα, όμως, ήταν και η μονάδα μέτρησης για αντικείμενα μικρού βάρους (το $1/3$ του οβολού).

Kiss

Η ετυμολογική της ιστορία είναι μάλλον περιπετειώδης και οι γλωσσολόγοι ερίζουν για το κατά πόσο η αγγλική λέξη «kiss» προέρχεται από το αρχαιοελληνικό ρηματικό τύπο «κυνέω» (μελλ. κύσω) που σημαίνει «φιλώ».

Disaster

Η αγγλική λέξη για την «καταστροφή» προέρχεται από τον συνδυασμό των λέξεων «dis» (λατ.) και «άστήρ» και έχει την έννοια της αναποδιάς που προέρχεται από την δυσμενή θέση ενός πλανήτη.

Ajax

Την λέξη «Ajax» τη γνωρίζουμε όλοι μας. Προέρχεται από την ελληνική Αΐας, που ήταν μυθικός ήρωας του Τρωϊκού Πολέμου.

Marmalade

Η λέξη «marmalade» (μαρμελάδα) έλκει την καταγωγή της από το λατινικό «melimelum», το οποίο προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις «μέλι» και «μήλον» (δωρ. μάλον).

Mentor

Όλοι γνωρίζουμε την σημασία του «μέντορα». Αυτό που ίσως δεν θυμόμαστε είναι ότι ο «Μέντωρ» ήταν φίλος του Οδυσσέα και σύμβουλος του Τηλέμαχου, όπως διαβάζουμε στην «Οδύσσεια» του Ομήρου.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΓΙΑ

ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΓΛΩΣΣΑ

«Η Ελληνική γλώσσα έχει συνέχεια και σε μαθαίνει να είσαι αδέσποτος και να έχεις μια δόξα, δηλαδή μια γνώμη. Στη γλώσσα αυτή δεν υπάρχει ορθοδοξία. Έτσι, ακόμη κι αν το εκπαιδευτικό σύστημα θέλει ανθρώπους νομοταγείς - σε ένα καλούπι - το πνεύμα των αρχαίων κειμένων και η γλώσσα σε μαθαίνουν να είσαι αφεντικό.»

**«Σχεδόν φοβάμαι να αγγίξω την
Οδύσσεια, τόσο καταπιεστικά
αφόρητη είναι η ομορφιά.»**

«Στην Ελληνική υπάρχει ένας ίλιγγος λέξεων, διότι μόνο αυτή εξερεύνησε, κατέγραψε και ανέλυσε τις ενδότεστες διαδικασίες της ομιλίας και της γλώσσας, όσο καμία άλλη γλώσσα.»

Ζακ Λακαριέρ (σπουδαίος Γάλλος συγγραφέας)

**«Είθε η Ελληνική γλώσσα να γίνει
κοινή όλων των λαών.»»**

«Η Ελληνική έχει ομοιογένεια σαν την Γερμανική, είναι όμως πιο πλούσια από αυτήν. Έχει τη σαφήνεια της Γαλλικής, έχει, όμως, μεγαλύτερη ακριβολογία. Είναι πιο ευλύγιστη από την Ιταλική και πολύ πιο αρμονική από την Ισπανική. Έχει, δηλαδή, ό,τι χρειάζεται για να θεωρηθεί η ωραιότερη γλώσσα της Ευρώπης.»

Κάρολος Φωριέλ (Γάλλος καθηγητής του Πανεπιστημίου της Σορβόνης)

**«Η γνώση της Ελληνικής
είναι απαραίτητο θεμέλιο
υψηλής πολιτιστικής καλλιέργειας.»**

Μαριάννα Μακ Ντόναλντ (καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας και επικεφαλής του TLG)

**«Αν το βιολί είναι το τελειότερο μουσικό όργανο,
τότε
η ελληνική γλώσσα είναι το βιολί του ανθρώπινου
στοχασμού.»**

Έλεν Κέλερ (Αμερικανίδα συγγραφέας)

«Άκουσα στον Άγιο Πέτρο της Ρώμης το
Ευαγγέλιο σε
όλες τις γλώσσες. Η Ελληνική αντήχησε άστρο
λαμπερό μέσα στη νύχτα.»

«Εάν οι θεοί μιλούν,
τότε σίγουρα χρησιμοποιούν
τη
γλώσσα των Ελλήνων.»

Μάρκος Τύλλιος Κικέρων (ο επιφανέστερος άνδρας της αρχαίας Ρώμης)

«Είναι στη φύση της Ελληνικής γλώσσας να είναι καθαρή, ακριβής και περίπλοκη. Η ασάφεια και η έλλειψη άμεσης ενοράσεως, που χαρακτηρίζει μερικές φορές τα Αγγλικά και τα Γερμανικά, είναι εντελώς ξένες προς την Ελληνική γλώσσα.»

«Η Ελληνική γλώσσα είναι όμορφη
σαν τον ουρανό
με τα άστρα.»

«Η Ελληνική γλώσσα είναι η καλύτερη κληρονομιά που έχει στη διάθεσή του ο άνθρωπος για την ανέλιξη του εγκεφάλου του. Απέναντι στην Ελληνική όλες, και επιμένω όλες οι γλώσσες, είναι ανεπαρκείς.» ... «Η αρχαία Ελληνική γλώσσα πρέπει να γίνει η δεύτερη γλώσσα όλων των Ευρωπαίων, ειδικά των καλλιεργημένων ατόμων.» ... «Η Ελληνική γλώσσα είναι από ουσία Θεϊκή.»

«Επιθυμούσα πάντα με πάθος να μάθω Ελληνικά. Δεν το είχα κάνει, γιατί φοβόμουν πως η βαθιά γοητεία αυτής της υπέροχης γλώσσας θα με απορροφούσε τόσο πολύ, που θα με απομάκρυνε από τις άλλες μου δραστηριότητες.»

Ερρίκος Σλήμαν (Διάσημος ερασιτέχνης αρχαιολόγος, 1822-1890. Μιλούσε άψογα 18 γλώσσες και για 2 χρόνια δεν έκανε τίποτα άλλο από το να μελετάει τα δύο έπη του Ομήρου).

«Το αλφάβητόν μας προήλθε εξ Ελλάδος δια της Κύμης και της Ρώμης. Η Γλώσσα μας βρίθει Ελληνικών λέξεων. Η επιστήμη μας σφυρηλάτησε μιαν διεθνή γλώσσα δια των Ελληνικών όρων. Η γραμματική μας και η ρητορική μας, ακόμα και η στίξης και η διαίρεσης εις παραγράφους ... είναι ελληνικές εφευρέσεις. Τα λογοτεχνικά μας είδη είναι Ελληνικά - το λυρικό, η ωδή, το ειδύλλιον, το μυθιστόρημα, η πραγματεία, η προσφώνησις, η βιογραφία, η ιστορία- και προ πάντων το όραμα. Και όλες σχεδόν αυτές οι λέξεις είναι Ελληνικές.»

Will Durant (Αμερικανός ιστορικός και φιλόσοφος, καθηγητής του Πανεπιστημίου της Columbia)

«Η αρχαία Ελλάδα μας προσφέρει μια γλώσσα, για την οποία θα πω ότι είναι οικουμενική.» ... «Όλος ο κόσμος πρέπει να μάθει Ελληνικά, επειδή η Ελληνική γλώσσα μας βοηθάει πρώτα από όλα να καταλάβουμε τη δική μας γλώσσα.»

**«Η Ελληνική γλώσσα είναι το
παρελθόν των Ευρωπαίων.»»**

«Έλληνες να είστε περήφανοι που μιλάτε την Ελληνική
γλώσσα ζωντανή και μητέρα όλων των άλλων γλωσσών.
Μην την παραμελείτε, αφού αυτή είναι ένα από τα λίγα
αγαθά που μας έχουν απομείνει και ταυτόχρονα το
διαβατήριό σας για τον παγκόσμιο πολιτισμό.»

*Φρανγκίσκος Λιγκόρα (Σύγχρονος Ιταλός καθηγητής Πανεπιστημίου και Πρόεδρος της Διεθνούς Ακαδημίας
προς διάδοσή του πολιτισμού)*

«Οι Έλληνες της Αθήνας του 5ου και του 4ου αιώνας π.Χ. είχαν φθάσει την γλώσσα σε τέτοιο σημείο, ώστε με αυτήν να εξερευνούν ιδέες όπως η δημοκρατία και οι αρχές του σύμπαντος, έννοιες όπως το θείο και το δίκαιο. Είναι μια θαυμάσια και εξαιρετική γλώσσα.»

Peter Jones (Διδάκτωρ - καθηγητής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης ο οποίος συνέταξε μαθήματα αρχαίων Ελληνικών προς το αναγνωστικό κοινό, για δημοσίευση στην εφημερίδα «Daily Telegraph»)

«Από την εποχή που μίλησε ο
Όμηρος ως σήμερα, μιλούμε,
ανασαίνουμε και τραγουδούμε την ίδια
γλώσσα»

«Η Ελληνική, με τη μαθηματική δομή της, είναι η γλώσσα της πληροφορικής και της νέας γενιάς των εξελιγμένων υπολογιστών, διότι μόνο σε αυτή δεν υπάρχουν όρια»

ΠΗΓΕΣ

<https://www.in.gr/2019/09/25/plus/elliniki-glossa-deite-tous-logous-pou-exei-kataktisei-ton-kosmo/>

<https://www.tovima.gr/2013/11/09/opinions/elliniki-mia-kai-eniaia-glwssa/> (12/1/2022)

<https://www.dinfo.gr/>

<http://ekivolosblog.wordpress.com>

<https://www.thessalonikiartsandculture.gr/blog/texnopersona/i-elliniki-glossa-einai-i-arxaioteri-ston-kosmo/>

<https://www.in.gr/2019/04/11/culture/ekpliktiko-deka-pagkosmies-lekseis-pou-einai-ellinikes/>